

Grasseizoen 2018 zat vol extremen

Van een vroeg, maar nat voorjaar tot een extreem droge zomer en een lang najaar. Seizoen 2018 zat vol extremen, maar deskundigen willen het vooral niet dramatiseren. 'Er is landelijk gezien geen sprake van een ruwvoertekort en wat weiden betreft was het toch een prima jaar', zo stelt Mark de Beer.

TEKST FLORUS PELLIKAAN

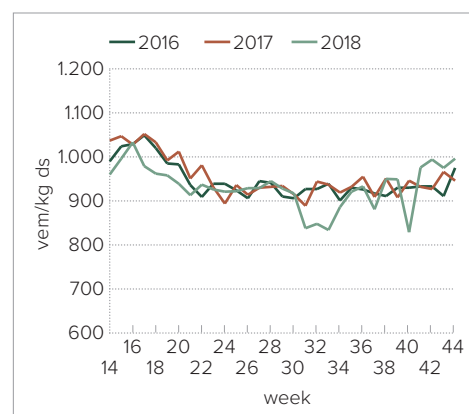
Eind vorig jaar zaten nogal wat melkveehouders omhoog met hun grote grasvoorraad. Dit jaar bleek die voorraad in veel gevallen door het groeiseizoen vol extreme weersomstandigheden prima van pas te komen. 'De droogte zit natuurlijk nog vers in het geheugen, maar vergeet niet dat het in de tweede helft van april erg nat was. Op heel veel plekken hebben de koeien rond 1 mei op stal gestaan', roept WUR-onderzoeker Bert Philipsen in herinnering. 'Er volgde na een natte winter ook een nat voorjaar.'

Toch herstelde de natuur zich snel en veel bedrijven startten al in de eerste helft van april, en dus vroeg, met weiden. 'Door de warme nachten groeide het gras niet alleen snel, maar waren ook de waarden van het ruw eiwit hoog voor de tijd van het jaar', zegt Philipsen (zie figuur 3). In de afgedrukte figuren zijn de gemiddelden van 28 weken versgrasanalyses, met dank aan heel veel partijen in de sector (zie kader), op een rij gezet. Bovendien staan ze in historisch perspectief of zijn ze uitgesplitst per regio.

Drie keer opnieuw starten met weiden

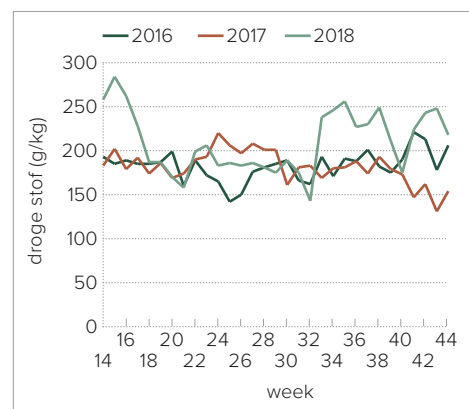
De keerzijde van het hoge ruw eiwit in het voorjaarsgras is een lage suikerwaarde en een daardoor wat tegenvallende smakelijkheid. 'Dat zie je ook in veel eerstesnedekuiten van dit jaar terug en dat heeft alles te maken met de weersomstandigheden', stelt Philipsen. 'Niet geheel verwonderlijk dat de eerste snede van "slechts" gemiddelde kwaliteit is en daarmee dus minder goed dan in topjaar 2017.'

Een tweede snede groeide snel achter de eerste aan, maar in de tweede helft van mei was de droogte al terug te zien in het oplopen van het neerslagtekort. 'Toch zijn er gemiddeld genomen twee prima snedes gegroeid', vertelt Mark de Beer, zelfstandig ruwvoer-

Figuur 1 – De gemiddelde vcm-waarde in een weidesnede in de afgelopen drie jaar in Nederland (bron: Eurofins Agro)

Figuur 2 – Het gemiddelde drogestofgehalte in een weidesnede in de afgelopen drie jaar in Nederland (bron: Eurofins Agro)

Veel partijen werkten mee aan **28 updates versgrasdata**

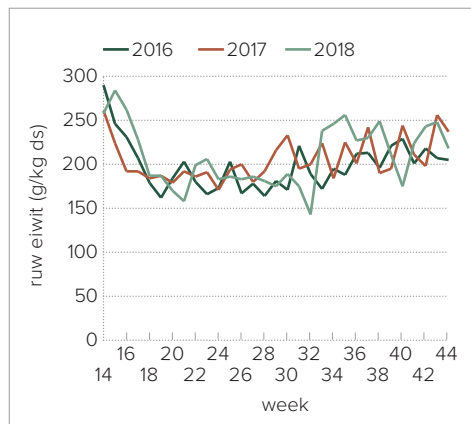
Eind oktober stopte – door het naderende einde van het groeiseizoen – de wekelijkse publicatie van versgrasdata op de Veeteelt-site. In totaal 28 weken publiceerde Veeteelt daar op de speciale pagina VeeteeltGRAS de (voorspelde) groei- en kwaliteitscijfers. Het verzamelen en analyseren van de cijfers was een logistiek hoogstandje waar heel

veel sectorpartijen een bijdrage aan leverden. Om beurten leverden ze ook een bijdrage aan de interpretatie van de cijfers. De trouwe groep lezers van de wekelijkse versgrasupdate hebben de cijfers te danken aan: ABZ Diervoeding, Agrifirm, CAV Den Ham, De Heus Voeders, De Samenwerking, Schothorst Feed Research, ForFarmers,

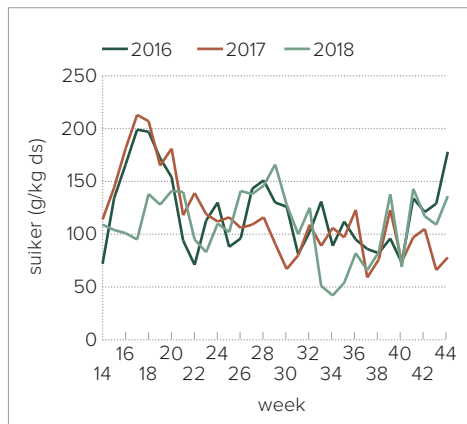
AgruniekRijnvallei, Eurofins Agro, Grip op Gras, KTC Zegveld, Aeres Hogeschool, Amazing Grazing, Stichting Weidegang en Precisielandbouw 2.0.

Iedere week voorzag De Weideman de versgrasupdate van een actuele grastip.

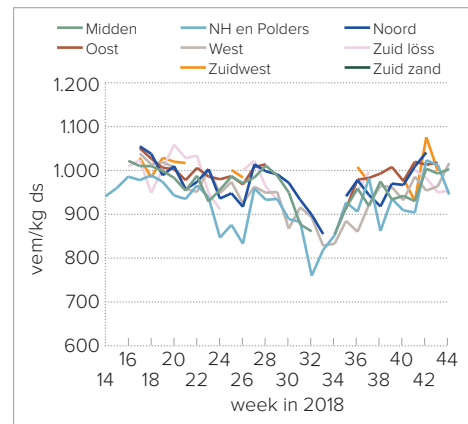
Grasupdates teruglezen of het actuele grasnieuws volgen? [Kijk op www.veeteelt.nl/gras](http://www.veeteelt.nl/gras)

Figuur 3 – Het gemiddelde ruweiwitgehalte in een weidesnede in de afgelopen drie jaar in Nederland (bron: Eurofins Agro)

Figuur 4 – Het gemiddelde suikergehalte in een weidesnede in de afgelopen drie jaar in Nederland (bron: Eurofins Agro)

Figuur 5 – De gemiddelde vem-waarde per regio in Nederland in 2018 (bron: Eurofins Agro)

expert bij Groeikracht in regio Zuid-Nederland. ‘We hebben de droogte natuurlijk het eerst op het netvlies als we denken aan 2018, maar dan vergeten we te snel de grasgroei en grasopbrengst van het voorjaar. Veel weidebedrijven konden de snelle grasgroei niet eens aan.’ Het natte tweede deel van april maakte weidegang wel even ingewikkeld. ‘Ik ken bedrijven die drie keer opnieuw zijn gestart met weiden, maar dat bleek in de praktijk toch prima te verlopen zonder echt productieverlies.’ Vanaf de tweede snede viel er nog nauwelijks regen en brak er een weideperiode aan die goed liep. Het gras was smakelijk door een prima suikerniveau en van vertrapping was geen sprake. ‘Maar in juni moesten veel bedrijven, door minder grasaanbod, op stal de bijvoeding al opschroeven. Begin juli kwamen in het oosten al koeien op stal te staan’, weet Philipsen.

Droog, maar niet drukkend warm

De extreme droogte is ook in de versgrasmonsters terug te zien. Philipsen: ‘Je zag soms heel rare uitslagen van gras dat verdroogd of in stress was. Het gemiddelde drogestofpercentage van het verse gras liep zelfs op naar 25 procent, dat is echt heel hoog, en de verteringscoëfficiënt dook naar beneden. Eind augustus zag je in de uitslagen dat er in het gras niets meer gebeurde en dat zelfs het suikergehalte ondersteboven ging.’ In sommige gebieden is het nemen van grasmonsters in de droge periode zelfs helemaal niet gelukt, zo laat figuur 5 met regionale data zien door onderbroken lijnen.

Ondanks de extreme droogte en het warme weer is weidegang deze zomer veel boeren toch niet heel zwaar gevallen. ‘Weiden gaat gemakkelijker met droog weer en het grootste deel van de dagen met een hoge temperatuur waren niet drukkend warm, waardoor koeien er gemiddeld genomen niet heel veel last van

hebben gehad, uitzonderingen daargelaten’, stelt Mark de Beer. Uiteindelijk heeft de droogte volgens de ruwvoerdeskundige ook niet tot een ruwvoertekort geleid. Dat in tegenstelling tot het vaak genoemde droge jaar 1976. ‘De ruwvoervoorraad is misschien niet over alle bedrijven goed verdeeld, maar landelijk gezien is er ruwvoer genoeg, met dank aan de afgelopen twee jaar. Daarnaast hebben veel bedrijven als gevolg van de fosfaatwetgeving ook zomaar acht tot tien procent minder koeien. Pas als we volgend jaar weer een extreem jaar krijgen, wordt het spannend met de ruwvoervoorraad.’

Smaakvol najaar

Na de droogte stegen als eerste de eiwitwaarden weer in het gras als gevolg van de mineralisatie in de bodem. Philipsen: ‘Pas toen de groei weer in het gras zat, ging ook het suiker de lucht in, zo laten de cijfers zien, en werd het gras smakelijker.’ De langverwachte groeispuurt bleef na de droge periode echter uit, omdat de weersomstandigheden te kwakkelig waren. In sommige delen van Nederland kwam er eigenlijk gewoon een tweede droogteperiode overheen. Gedurende het najaar zorgden de ideale omstandigheden er wel voor dat er nog lang geweid en gemaaid kon worden, zodat een deel van de achterstand in ruwvoervoorraad gecompenseerd kon worden. ‘Er zijn diverse bedrijven die dit jaar makkelijk door de 250 weidedagen gaan, dat is echt heel veel’, aldus Philipsen. Mocht het gras op zijn, dan heeft De Beer nog een dringend advies: ‘Koeien uit de wei en kalk erop. Op blijvend grasland wordt een bekalking vaak vergeten en dit jaar zijn de omstandigheden perfect. En begin volgend jaar nog eerder met weiden dan je gewend bent. Wie vroeg begint, is nooit te laat, dat bleek ook afgelopen jaar weer.’ |